

Правила довіри

Д	<i>думка</i>	Спочатку подумай, а потім – говори та дій
О	<i>обіцянка</i>	Дав слово – пообіцяв, а пообіцяв – виконай
В	<i>віра</i>	Вір у себе та вір у кожну людину. Разом ви унікальні та неповторні, маєте свої особливі здібності, таланти, обдарування
І	<i>істина</i>	Говори чесно й відверто, умій слухати іншого – ти на шляху до істини
Р	<i>робота в команді</i>	Ми разом – сила: навчаємося, творимо, відповідаємо, взаємодіємо
А	<i>активність</i>	Прагни зробити себе й світ кращими

Для проведення уроків довіри необхідною умовою є створення відкритого діалогового середовища та простору. Варто надати можливість для класного керівника перетворити класну кімнату із звичайного приміщення, де вчителі встановлюють правила й очікують від класу їх виконання, на місце, де учні й учитель спільно створюють умови для спілкування, взаєморозуміння, усвідомлення причетності до колективної діяльності, де кожен спроможний давати обіцянку, брати на себе відповідальність, аналізувати власні вчинки та вчинки своїх ровесників. Такі умови сприяють процесу спілкування, що однаковою мірою забезпечує всім членам колективу можливість формувати довірчу взаємодію та перейти від монологу до діалогу.

Література.

1. Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
2. Калініна Л. М. Управління новою українською школою. Порівняльна характеристика концептуальних змін / Л. М. Калініна // Директор школи. – 2017. – № 1. – С. 12–21.
3. Калініна Л. М. Проблеми та реалії державно-громадського управління освітою на сучасному етапі розвитку демократичного суспільства / Л. М. Калініна // Прозоре управління. – 2012. – № 3. – С. 2–10.
4. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції : підручник. Київ : Книга, 2005. – 528 с.
5. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. – Київ : Грамота, 2007. – 576 с.
6. Лісова Н. І. Уроки довіри в сучасній школі: навчально-методичний посібник для вчителів початкової школи. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 226 с.

**СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ПІДРУЧНИКОТВОРЕННЯ
ДЛЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВІДРИТИЙ ПІДРУЧНИК**

Локшина О. І.,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу порівняльної педагогіки,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

Охарактеризовано світові тенденції розвитку галузі підручникотворення для шкільної освіти. Це: інтернаціоналізація як в аспекті виробництва (друк в країнах, що розвиваються), так і в

аспекті змісту – уніфікація змісту навчальних предметів та змісту підручників; рух від використання одного підручника до використання комплектів навчальних матеріалів; трансформація концепту підручника від книги, яка відображає знання з навчального предмета до підручника, який містить ключові ідеї, теми, спонукає до самонавчання; зростання кількості електронних підручників.

Однією з ключових тенденцій визначено також тенденцію застосування відкритих підручників. Відкритим названо підручник, який отримав ліцензію відкритих авторських прав і знаходиться у вільному он-лайн доступі для користування широкою аудиторією зацікавлених осіб – учнями, вчителями та ін. Ліцензією, яка застосовується для ліцензування таких підручників, є Creative Commons License. Вона гарантує зберігання за автором авторського права, надаючи, водночас, дозвіл на копіювання, розповсюдження й використання (в інший спосіб) тексту підручника в некомерційних цілях.

Відкритий підручник може мати друкований, електронний чи аудіо формат. До переваг такого підручника відносять, передусім, можливість заощадження коштів – за даними Open Textbook Alliance кожен відкритий підручник у США має потенціал до заощадження учням до 30 доларів. Не менш цінним розглядається можливість адаптації змісту підручника до конкретних потреб класу/учня та/або вимог стандарту/навчальних програм. Відкритий підручник сприяє творчості вчителів, які стають його дописувачами; окрім того, відбувається збагачення підручника місцевими реаліями. Доведено, що учні є більш мотивовані до навчання, якщо знають, що деякі тексти до підручника написані їхніми вчителями.

Підкреслено, що відкриті підручники є складовою всесвітнього руху за відкриті освітні ресурси та відкриту освіту. Вперше на важливості відкритого доступу до освітніх ресурсів та відкритої освіти було наголошено у Кейптаунській декларації відкритої освіти (2007) – відкриті освітні ресурси та відкрита освіта, охоплюючи відкриті технології, сприяють спільному навчанню, відкритому обміну навчальними практиками, використанню нових технологій оцінювання й акредитації. У Паризькій Декларації про відкриті освітні ресурси (2012) підкреслюється необхідність інтенсифікувати рух у напрямі реалізації ідеї відкритості в освіті.

Отже, тенденція до застосування відкритих підручників набуває поширення в країнах зарубіжжя. На сьогодні відкриті підручники вважаються не менш ефективними, ніж традиційні, але в умовах цифрової революції та концепту рівного доступу до освіти вони, вочевидь, мають великі перспективи.

КОМПЕТЕНТНІСНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ В ЛЦЕЇ (АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ)

Малієнко Ю. Б.,

кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти,

Інститут педагогіки НАПН України,

м. Київ, Україна

На початку ХХІ ст. пріоритетним напрямом розвитку української школи стає компетентізація освіти, а показниками її реалізації – предметні компетентності, зокрема історична. Невід’ємний компонент останньої – аксіологічний складник – динамічний набір цінностей, ставлень, досвіду, суджень учнів, сформованих у процесі навчання історії.

Актуальність аксіологічних вимірів пояснюється необхідністю формувати в учнів особисте ставлення до подій і явищ суспільного життя, досвід емоційно-оцінної діяльності, здатність визначати власну активну життєву позицію, робити свідомий вибір; давати оцінку способам подолання соціальних, світоглядних та міждержавних конфліктів, визначаючи позитивні і негативні наслідки [1, с. 3-4]. Зміст обох шкільних курсів історії має чималий компетентісно аксіологічний потенціал. У цьому дослідженні зупинимося лише на історії України, оскільки її зміст формує в старшокласників такі важливі для нашої держави цінності, як права людини та їх захист; консолідація української нації; державотворення, євроінтеграція, громадянське суспільство та ін. Водночас дослідження випускниками